

Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur
Rentemestervej 8
2400 København NV

Dataetisk Råds høringssvar høring vedr. forslag til lov om ændring af lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold, lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v. og lov om fremme af effektiv energianvendelse og drivhusgasreduktion.

Dataetisk Råd har modtaget høring vedr. forslag til lov om ændring af lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold, lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, lov om etablering og fælles udnyttelse af master til radiokommunikationsformål og udnyttelse af infrastruktur til opsætning af trådløse adgangspunkter med lille rækkevidde m.v. og lov om fremme af effektiv energianvendelse og drivhusgasreduktion.

Dataetisk Råd takker for høringen og bemærker, at rådet i dette høringssvar, blandt andet på grund af den korte frist, kommenterer snævert på lovforslagets § 2, nr. 13, der angår en påtænkt ændring vedrørende geografiske kortlægninger af netudrulning i lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Lovforslaget vil give hjemmel til, at Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur får mulighed for at indhente data fra Energinet om elforbrug på adresseniveau. Formålet er at afgrænse geografiske områder, hvor der er permanent beboelse uden eksisterende adgang til tilstrækkeligt hurtig internetforbindelse og på den baggrund målrette kommende udbygning af bredbåndsnettet til de områder, hvor det vil gøre mest gavn.

Forslaget vil ifølge forslagens bemærkninger medføre, at der vil ske behandling, herunder indsamling og sammenstilling, af personoplysninger, og det anføres videre, at "Informationer om elforbrug på en konkret adresse udgør information om en identificerbar fysisk person. Elforbrug sammenstilles med en adresse, og disse oplysninger kan indirekte identificere en fysisk person."

Det fremgår desuden af bemærkningerne, at sigtet er at identificere ubeboede adresser for at sikre et bedre grundlag for vurderingen af, hvilke adresser der har behov for hurtigere internet.

Dataetisk Råd finder det relevant at arbejde for, at borgerne har lige adgang til hurtige internetforbindelser for at gøre brug af digitale tjenester, herunder offentlig digital selvbetjening.

Dataetisk Råd bemærker imidlertid, at der er tale om indsamling af data, der potentielt set udgør privatlivsoplysninger. Indsamlingen bør derfor afvejes nøje i lyset af forslagets dataetiske implikationer.

Det er Dataetisk Råds opfattelse, at indsamling og behandling af data skal ske med respekt for privatliv og under beskyttelse af personlige oplysninger. Det bør altid overvejes, hvilke data der er nødvendige, fra hvilke kilder data skal indhentes, og hvor følsomme disse data anses for at være. Indhold, omfang og deling af borgernes personlige data bør begrænses mest muligt og ikke opbevares i længere tid end højst nødvendigt. Disse dataetiske principper kan genfindes i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven (her blandt andet udtryk som principperne om formålsafgrænsning og dataminimering), men har efter rådets opfattelse almen gyldighed, dvs. at de bør overvejes også ud over den aktuelle regulering.

Af lovforslagets bemærkninger fremgår, at "Der vil være tale om oplysninger om det samlede elforbrug over en periode på op til 4 år pr. adgangs- eller enhedsadresse. Oplysningerne indhentes 1-3 gange om året [...]".

Omfanget og hyppigheden af den tilladte dataindsamling kan efter omstændighederne tegne et vist billede af personer på adressen, hvoraf kan udledes forhold af privat karakter, herunder individers rutiner, adfærd og præferencer. Sammenstillet med andre oplysninger vil sådanne data kunne prisgive yderligere oplysninger af privat karakter. Desuden vil indsamlingen kunne bidrage til oplevelsen af at være overvåget, herunder i eget hjem, som kan være forbundet med utryghed og ubehag.

Dette rejser spørgsmålet, om afdækning af omfanget af ubeboede ejendomme i et område kunne ske på en anden måde, f.eks. uden indsamling af personhenførbare data, ved indsamling af færre eller mindre følsomme data eller med længere intervaller.

Lovforslaget ses imidlertid ikke ledsaget af en dataetisk konsekvensvurdering, som kunne have belyst disse spørgsmål og forslagens dataetiske implikationer kan derfor ikke vurderes på det foreliggende grundlag.

Dertil kommer, at de indsamlede oplysningerne potentielt vil kunne anvendes i andre sammenhænge, f.eks. i relation til social- eller boligpolitisk planlægning eller formål, der er endnu mere forskellige fra det aktuelle forslag, herunder til politimæssig overvågning, efterforskningsmæssige formål eller i sager om socialt snyd. Risikoen for, at det senere beslutes, at de indsamlede data anvendes til andre formål, er derfor reelt til stede.

Dataetisk Råd noterer sig i denne sammenhæng, at indhentelsen af oplysninger fra Energinet efter det oplyste vil ske under iagttagelse af databeskyttelsesforordningens formålsbegrænsningsprincip i artikel 5, stk. 1, litra b, men bemærker, at bestemmelsen ikke helt udelukker en senere samkøring med andre data til udvidede eller andre formål end sige afskærer lovgiver fra på et senere tidspunkt at udvide anvendelsesområdet.

Samfundsmæssige, herunder politiske og kommercielle, interesser i at udnytte også eksisterende data kan naturligvis være velbegrundede, men udfordres i dataetisk sammenhæng af, at den dataetiske konsekvensvurdering foregår på et senere tidspunkt end forud for selve indsamlingen.

Af denne grund anbefaler rådet, at det inden lovforslagets eventuelle vedtagelse overvejes, om og i hvilket omfang korte slettefrister eller lignende kan reducere risikoen for senere forskydning til andre formål end det aktuelle.

Afslutningsvis bemærkes, at Dataetisk Råd generelt anbefaler, at der i forbindelse med nye lovforslag, som fremsættes i Folketinget, foretages en dataetisk konsekvensvurdering. Sådanne vurderinger sætter fokus på dataetiske værdier og principper som blandt andet retssikkerhed, velfærd, demokrati, værdighed, selvbestemmelse, lighed, gennemsigtighed, sikkerhed og privatliv. Dataetiske konsekvensvurderinger kan således hjælpe med til at bringe fordele, ulemper og utilsigtede konsekvenser ved lovforslag frem i lyset. De kan bidrage til, at Folketingets beslutninger tages på et mere kvalificeret grundlag og er derfor egnede til at øge lovkvaliteten.

Dataetisk Råd kan i den forbindelse henvise til rådets værktøj '[Dataetik – Sådan gør du](#)', der operationaliserer identificeringen og stillingtagen til dataetiske dilemmaer.

Dataetisk Råd står til rådighed såfremt der skulle være spørgsmål eller behov for anden opfølgning.

Med venlig hilsen på vegne af Dataetisk Råd.

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Johan Busse', written in a cursive style.

Johan Busse

Formand for Dataetisk Råd